

Көдээнің көөннөрү

АНГОРЛАРНЫҢ ЭЭЛЕРИ

Бай-Тайганың чыге баарын дургаар агып баткан шапкын сулгул хемнерин, аржаан-варны, ногаан хөлдөрүн...

малын кадарып, күш-ажылыч намырдык эгелээш, бо хүнге чедир 40 ажыг чылдарына дургузуда үзүктөл чок ангор өшкү кадарып келди...

уулени бүдүргөннөр. Манаа малчынар кол ролду ойноа. Чылдына чүс баш төрүүр өшкүдөн 105-тен 120 чедир...

уйгуджын бодавайн ажилдап тургаш, ниитийн малын өстүрбүшөөн, хуу дузалал ажил-агыйн хөгжүдүп алгаш, мында багай чүсө чок, ындай ажил-ишчини мактаар апар...

ХУНДУЛУГ НОМЧУКЧУЛАРГА "ШЫН" СОЛУНУН 2000 чылда чагыдылганын доостурунга чедир чүтле 2 хонук арткан. Чагыдып алырынче далажыңар!

Ол: *БИСТИҢ ТӨӨГҮС *БИСТИҢ АМЫДЫРАЛЫВЫС *ДААРТАГЫ ХҮНЧЕ БАЗЫМЫВЫС *САГЫШ-СЕТКИЛ ИЛЕРДИКЧИЗИ *ДЫЛЫВЫСЫҢ БАЙЛАА, АРЫЫ.

К. Кудажының топонимдер словарындан

УШТА БИЖИГЕЛЕР

Аттар бистиң төөгүсүтү, бистиң амгы үөнүсти, бистиң келер үөнүсти хөрөкчөл турар. Уткалыг, чараш аттар хей.

Сураглыг эртеден М. Кенин-Лопсаньян шинчелелерири ач көргө: "Адыгга чүдүүр чорук тываларга шаг-шаанда тывылган, адыгы бурганчыдып чороан, ыччагыш "Өршээ, хайыракан!" азы "Өршээ, бурган!" деп чабырыш.

суу эм шынарлыг. Кургу-Турбас чер. "Орук ара Баян-Сагаан колдуунда Кургу-Турбасты харай каптар деп сүмөлөшкөн (Ырлыг-Булак, ар. 92).

Тыва ономастиканың чедир шинчилеткингий турар айтырларынын бирээзи - литератордо болгаш оос чогаалында хуу аттарның (онимоним) дыл, тывылган уту-дүзүмүн (этимология), тургузуп, оймолотканын таллазы-биле шилдизин кылбай турары болур.

Барык хем. "Аалдар Барык уунда чагааларда кээп чогулган". Тыва адыла барык - шоолуң эвес, ортумак, хирелиг; моол адыла барак - барык-ла, чыгыш уткалыг.

Кайы-Хем хем. "Урнхаллар, Венамин Юрвеев, Енисейг кедергей өнөк. Олар ол хемин Улуг-Хем азы өндүр Улуг хеминес, Ыдык улуг хеминес дижи" (Красный том, стр. 39).

КАЙЫ КОЖУУН ТИИЛЭЭРИ? Солун, сеткүүдерин Чаа 2000 чылда чагыдылазы чоруп турар. Чартык чылдың чагыдылазы декабрь 25-ке чедер, ыччангаш санның хонуктар арктан. Келир 2000 чылда республиканың чангаш улуг солуну "Шын" 75 харлаар, төөгү талазы-биле ап көөр болза, узун, солун орук.

ЮБИЛЕЙҢИ ЧАГЫДЫЛГАГА идеялай киржиринери кыйгырдывс. Силерин чагыдылаардан солунуштуң келер чылгы салым-хуузу улуг мааарылгалыг дээрзин утпанар!

"ШЫНЫҢ ДАМЧЫШЫР Бистиң эргим киживис, ачаыс, күш-ажылдың хоочуу Карын-оол Иргитвич Таргыны өөлгү орукче үдешип, берге хүнүнде амы-шүжүүвүстү деге үдешип, ачы-буянын күргүскен Бай-Тайга кожуунуң көдө ажил-агый өргелдини, өөрдилге килдинни, Тээлин 1 ортумак школынын, Ээр-Хавактын коллективтеринге, худаларыска болгаш келген төрелдеривис четтиргенисти илередип мөгөйдивс.